

סדר קדשים | מסכת מנחות ק"ה- קי"ד

פרשת אחרי מות- קדושים | ב'- ה' באייר תשפ"ו (19-25 לאפריל 2026)

יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ונכנעי פעולות האיבה ויום העצמאות 78 למדינת ישראל

חוגגים עצמאות בחידון ה- של תלמוד ישראלי!

ילדים וילדות, רוצים לבדוק כמה אתם מכירים את המדינה שלנו? הצטרפו אלינו ביום העצמאות לחידון דיגיטלי, חווייתי ומלא בכיף הכל דרך הוואטסאפ! איך משתתפים? זה פשוט וקל:

- שולחים למספר 052-1209999 הודעה
- עצמאות כותבים: עצמאות
- מתחילים לשחק ולהגות! יש פרסים שווים
- מחכים לכם בחידון! חג עצמאות שמח!

דף צ"ח: ציור שושן הבירה בהר הבית

מי שהיה מגיע לבית המקדש השני היה רואה דבר מרתק ביותר: על השער המזרחי של הר הבית היה בנוי חדר ועליו ציור של העיר שושן הבירה, העיר המוכרת לנו כל כך ממגילת אסתר. מדוע ציירו את שושן הבירה על השער של הר הבית? מפני שכאשר עלו בני ישראל מן הגולה, ציוו עליהם מלכי פרס שיעשו כן. יש אומרים כדי שיהא מורא מלכות עליהם ויזכרו שאסור להם למרוד במלכי פרס. יש אומרים שמלכי פרס ציוו כן כדי שהיהודים יודו להם תמיד על כך שהם אפשרו להם לעלות מן הגולה ולבנות את בית המקדש.

דף צ"ט: דרכי לימוד התורה

אחת המצוות הקשורות ללימוד התורה היא המצוה לשנון, לחזור ולזכור את כל מה שנכתב, נלמד ונאמר. לא די רק ללמוד את התורה באופן קצה שלאחר הלימוד הדברים נשכחים. לכן יצרו המלמדים והעוסקים בלימוד התורה שיטות שונות ודרכים מגוונות ללימוד התורה כגון על ידי ניגון, שינון בעל פה, לימוד בחברותא, סיכום בכתב ועוד דרכים, כדי לנסות ולהבטיח ככל הניתן שהתורה הנלמדת לא תישכח, אלא יזכרו אותה וכה היא תעבור מדור לדור.

דף ק': הפנה מכריז שהגיע הבקר

בבית המקדש היו מקריבים בכל יום בבקר קרבן התמיד, לפני כל הקרבנות. בסוף הלילה היה הממנה על הכהנים אומר לכהנים: צאו למקום גבוה בבית המקדש והשקיפו למזרח כדי לראות אם זרח אור היום והגיע זמן שחיסת תמיד של שחר. אם ראה הצופה שזרח האור במזרח, הוא מכריז: "ברקאי" - האיר השחר והבריק. יש אומרים שהקריבו את הקרבן קצת מאחר יותר, כשהאור

מזן התלמוד

סדר קדשים. מסכת מנחות ק"ג. ב.

אמר ליה ר' זריקא: מאי טעמא לא קא מהדר מר? אמר ליה: היכי אהדר ליה, דאמר רבי חנין (דברים כח. טו) "והיו חייך תלואים לך מנגד" - זה הלוקח תבואה משנה לשנה, "ופחדת לילה ויומם" - זה הלוקח תבואה מערב שבת לערב שבת, "ואל תאמן בחיידך" - זה הסומך על הפלטר, וההוא גברא על פלטר סמיד.

היכי אהדר ליה - איך אשיב לו
פלטר - אופה
ההוא גברא - אותו האיש

הסבר: רב זריקא שאל את רב ביבי מדוע הוא לא משיב לקושיה שהקשו עליו. השיב רב ביבי שאדם שאין לו מקור פרנסה, והוא תלוי באחרים כדי להשיג מזון, נמצא במצב של דאגה ואין דעתו מיושבת - והוא עצמו דחוק מאוד בפרנסתו, ולכן אין דעתו פנויה לחשוב ולהשיב על הקושיה.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
יתן ה' את אויבינו הקמים עלינו
ונפים לפניהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאינו תחתייהם,
ועטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
ויקים בהם הכתוב:
"כי ה' אלהיכם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם".
ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם: כניסת שבת: 18:38 יציאת שבת: 19:54	ניו יורק: כניסת שבת: 19:25 יציאת שבת: 20:30
ישראל ת"א: כניסת שבת: 18:55 יציאת שבת: 19:56	גרמניה: כניסת שבת: 19:54 יציאת שבת: 21:21

- 3 מה עושים האנשים בחוץ ולמה?
- 4 מי האיש העומד בציר ומי יושב לימינו עם הסידור ביד?
- 5 מה כותב האיש על הקלף?

- 1 מהו האירוע המצויר כאן?
- 2 באיזה תאריך הוא התקיים והיכן?

חִצְבָּה!

חברו בין האישים הבאים לבין תיאוריהם:

א. מחבר ספר הכוזרי	1. רבי יהודה בר אלעאי
ב. ראש המדברים בכל מקום	2. רבי יהודה בן בבא
ג. מחבר ספר חסידים	3. רבי יהודה הלוי
ד. מכונה "חסיד אחד"	4. רבי יהודה החסיד
ה. עורך המשנה	5. רבי יהודה הנשיא

מי אני |

1. ארגון להנצחת חללי צה"ל.
2. נוסד ב-1948 בידי מרים שפירא ואימהות שכולות נוספות.
3. מפעיל 70 מרכזים ביישובים שונים, שכל אחד מהם מנציח את חללי אותו יישוב.
4. עוסק בפעילויות למשפחות שכולות וקידום זכויותיהן.
5. שותף להקמת היכל הזיכרון הלאומי בהר הרצל.

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשנ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ג	5260	5258	4900	4800	4650	4260
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לוי	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

סדר קדשים | מסכת מנחות | דף ק' - ק"ד

התפשט יותר. ומדוע היו צרכים צופה מיחד שיגיד אם הגיע הבקר? כי פעם אחת ארע שהלבנה האירה מצד מזרח קצת לפני שעלה השחר והכהנים חשבו שזהו אור היום והקריבו את קרבן התמיד. אחר כך נאלצו לשרף אותו כקרבן פסול מפני שהוא נשחט בזילה. מאז תקנו שיעלה כהן בקר כדי לבדק שאכן האיר הבקר.

דף ק"א: מה התגלה בלשפת העצים?

בבית המקדש היתה לשכה מיוחדת, "לשכת העצים" שבה בדקו כהנים את העצים שבהם הסיקו אש על המזבח, כדי לודא שאין בהם תולעים, כי עץ שיש בו תולעים אינו ראוי לעלות על המזבח, כפי שקרבן בעל מום אינו עולה על המזבח. מתחת הרצפות של לשכת העצים הסתתר סוד עצום. המשנה (שקלים פרק ו' משנה ב') מספרת שהיה כהן אחד שבדק עצים מתולעים בלשכת העצים ולפתע הוא הבחין במרצפת בולטת. מיד הוא הבין ששם נטמן ארון הברית לפני קרבן בית ראשון. הכהן התחיל לספר על כך לחבירו, אך הוא נפטר לפני שהספיק לסיים את דבריו, כי היה עליו לשמר את הדברים בסוד פן ידע הדבר לאויבים.

דף ק"ב: קרבן אשם תלוי

על קרבן אשם תלוי כבר למדנו פעמים אחדות: אדם שאינו בטוח אם חטא, למשל, הוא עשה מלאכה ביציאת השבת ואינו יודע אם עדין לא יצאה השבת ועבר על אסור, או שמא כבר יצאה שבת ולא עבר על אסור - מביא אשם תלוי. תלוי מלשון ספק, כי הקרבן מובא על ספק עברה. ראובן הסתפק אם הוא עבר עברה ולפיכך הוא הקדיש קרבן אשם תלוי. אולם, לאחר מכן התברר לו באפן ודאי שהוא לא עבר עברה - מה עושים עם הבהמה? רבי מאיר אומר: הבהמה חוזרת להיות בהמת חליו, כי התברר שהוא לא היה צריך להקריב קרבן. ואלו חכמים אומרים: הקרבן קדוש, ימתינו עד שיפיל בו מום, ומכרו אותו ובכסף יקנה קרבן נדבה. מדוע? כי יהודי תמיד מבקש לכפר על מעשיו ולכן אין ספק שפגעתו היתה שהקרבן יהיה קרבן גם אם בסוף יתברר שהוא לא חטא בחטא שהסתפק עליו.

דף ק"ג: רבי יהודה בר אלעאי

לנבי הלכה מסוימת אומרת הגמרא: "פנת רבי יהודה בר אלעאי, ראש המדברים בכל מקום, ואמר". מי היה רבי יהודה ומדוע הוא פנה "ראש המדברים בכל מקום"? רבי יהודה היה תלמיד מבהק של רבי עקיבא, ובמשנה הוא מכנה "רבי יהודה", בלא הזכרת שם אביו. במשנה לבדה ישנו יותר משש מאות הלכות המובאות בשמו. רבי יהודה נולד באושא, והוא פגס את חכמי הגליל לעירתו ותקנו בה את "תקנות אושא" המפורסמות. הגמרא אומרת (בבא קמא דף ק"ג עמוד ב'), שכל מקום שמזכר בגמרא "מעשה בחסיד אחד", הכונה אליו או לרבי יהודה בן בבא. מדוע הוא פנה "ראש המדברים בכל מקום". כי המלה צוה שהוא ידבר ראשון בכל מקום. רבי יהודה נפטר בשיבה טובה והניח אחריו בנינים גדולים בתורה.

דף ק"ד: הקרבן שה' אוהב

חז"ל אומרים שהקדוש ברוך הוא מחבב במיוחד קרבן שמובא על ידי עניים, מפני שהם צרכים להתאמש כדי להקריב קרבן, שהרי אין להם כסף. אומר רבי יצחק: מדוע בפסוקי קרבן מנחה נאמר: "ונפש כי תקריב קרבן מנחה" ולגבי יתר הקרבנות לא נאמר ש"נפש" מקריבה אותם? כי אומר הקדוש ברוך הוא: מי דרכו להביא מנחה? עני! כי אין לו כסף להביא בהמה לכן הוא מביא מנחת סלת. אני מחשיב זאת כאלו הוא הקריב את נפשו לפני! בגלל המאמץ. עוד אומר רבי יצחק, שזו הסבה שישנם חמשה סוגי טגון של המנחות, משל למלך שאוהבו עשה לו סעדה וידע המלך שאוהבו הוא עני, אומר לו המלך: עשה לי חמשה סוגי טגון כדי שאהנה מהסעדה. כלומר: המלך רצה שהעני ירגיש שהמלך נהנה מן הסעדה ולכן הוא אומר לו: מהמאכלים שיש לך, תכין חמשה סוגים שאוהבים עלי. כך אומר הקב"ה שיעשו חמשה סוגי מנחה.

דבר תורה

פרשתנו פותחת בציווי המיוחד - "קדושים תהיו". בדרך כלל, המילה "קדושה" מעוררת בנו אסוציאציות של פרישה מן העולם, תפילה בבדידות או מעשים נשגבים שבין האדם לבוראו. אך כאן מחוללת התורה מהפכה תודעית: הקדושה היהודית אינה שוכנת במרומים המופשטים, אלא מתממשת דווקא בסמטאות החיים ובמרחב החברתי. התורה פורשת רשימת מצוות יומיומית - מהאיסור להניח מכשול בפני עיוור ועד לציווי של "ואהבת לרעך כמוך". החידוש המפתיע הוא שהדרך המהירה ביותר להגיע אל הקדוש ברוך הוא, עוברת דרך הלב של הזולת. הקדושה אינה בריחה מהמציאות, אלא ראיית הבורא דרך נבראיו. אדם קדוש אינו זה שמתנתק מהבריות, אלא זה שמתנהג אליהן ביושרה, ברגישות ובחמלה, ומבין שכל מחווה של חסד היא- היא הביטוי הנעלה ביותר לעבודת ה'.

שאלות בלעז

1. מדוע הודו היהודים למלכי פרס?
2. מה זה ברקאי?
3. מי צריך להביא אשם תלוי?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.* בפינקוח ראה חשבון

תשובות

הציור השבועי

1. מעמד הכרזת המדינה.
2. ה' באייר תש"ח.
3. האנשים בחוף רוקדים משמחה לשמע הבשורה על הקמת המדינה.
4. דוד בן גוריון עומד, ולימינו הרב יהודה מיימון שבורך את ברכת שהחיינו.
5. מגילת העצמאות של מדינת ישראל אשר הקריא דוד בן גוריון ונחתמה על ידי חברי מועצת העם.

מי אני?

ארגון "יד לבנים"

חידה

תשובה: 1ב, 2ד, 3א, 4ג, 5ה

